

ศึกษาชีวิตและบทบาทการเผยแผ่ธรรม
ของพระครูประสาทพรหมคุณ
(หงษ์พรหมปญโญ) วัดเพชรบุรี อำเภอ
ปราสาท จังหวัดสุรินทร์

A STUDY OF LIFE AND ROLE IN
BUDDHIST TEACHING OF PHRAKHURU
PRASART PHRAMMAKHUN (HONG
PHRAMMAPANYO) WAT PETBURI
PRASART DISTRICT SURIN PROVINCE

พระครูสุวรรณจันทสรคุณ (คำสิงห์ จันทสโร)^๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาประวัติชีวิต ของพระครูประสาทพรหมคุณ (หงษ์พรหมปญโญ) ๒) ศึกษาหลักและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาท ๓) ศึกษาหลักและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูประสาทพรหมคุณ (หงษ์พรหมปญโญ) ผลการศึกษาพบว่า

พระครูประสาทพรหมคุณ (หงษ์พรหมปญโญ) พระมหาเถระที่มีจริยาวัตรงดงามผู้นำความเจริญมาสู่ชนบท พระที่พัฒนา

สังคมด้วยการส่งเสริมให้อนุรักษ์ ท่านมีเมตตาต่อประชาชนที่ไปพบและขอพรจากท่านอย่างไม่เลือกคนรวยหรือคนจน พระครูประสาทพรหมคุณเป็นพระมหาเถระที่มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส เอาใจใส่ในกิจการของคณะสงฆ์ไม่ว่าจะเป็นด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งท่านให้การช่วยเหลือเกื้อกูลมาโดยตลอด โดยเฉพาะการอนุรักษป่าไม้เพื่อเอาไว้เป็นมรดกแก่ประเทศชาติ

หลักการเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นมีหลากหลายรูปแบบแล้วแต่ว่าพระสงฆ์สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านจะถนัดในการเผยแผ่ด้านใด เช่น การปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเลื่อมใส การสนทนาธรรม การแนะนำ การตอบปัญหา ข้อข้องใจ และการแสดงธรรม เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้อย่างแจ่มแจ้ง ส่วนหลักและวิธีการเผยแผ่ที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นประกอบด้วย การสนทนาธรรม การตอบปัญหา การวางกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงใช้หลักและวิธีการดังกล่าวมานี้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์นั้นๆ

พระครูประสาทพรหมคุณ ท่านมีวิธีการสอนพุทธศาสนิกชนด้วยธรรมะง่ายๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันเช่นท่านสอนให้รักษาศีล ๕ ให้มีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ ให้ขยันในการประกอบอาชีพที่สุจริต

^๑พุทธศาสนดรรมาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แม้ท่านจะเป็นพระเกจิที่มีลูกศิษย์สร้างวัตถุมงคลไปให้ท่านปลุกเสก แต่ท่านก็สอนผู้ที่น่าวัตถุมงคลของท่านไปบูชาว่า ให้มีศีล ๕ ถ้าไม่มีศีล ๕ แล้ว วัตถุมงคลของท่านจะไม่ขลังไม่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้ที่ได้วัตถุมงคลของท่านไปต้องมีศีล ๕ มีความกตัญญูทวนเวทต่อผู้มีพระคุณ จะเห็นได้ว่าพระครูปราสาทพรหมคุณท่านเน้นหลักศีล ๕ และความกตัญญูทวนเวทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อเป็นสมบัติมรดกไว้ให้แก่ลูกหลานสืบไป

คำสำคัญ: หลักและวิธีการเผยแผ่,

Abstract

The objectives of this research were to study 1) life of Phrakhruprasatphrommakhun (Hong Phrammapanyo) 2) principle and method of Theravada Buddhism propagation and 3) principle and method of Buddhism propagation of Phrakhruprasatphrommakhun (Hong Phrommapanyo). The findings of research are as follows;

Phrakhruprasatphrommakhun (Hong Phrammapanyo) is the elder monk who has got well religious conduct and conservation, and has

brought growth to the community. He is merciful to the people who came to search blessing from him without bias. He has devoted himself in all works of the Sangha i.e. governing, education, propagation, public assistance, special education assistance, and community welfare. Besides, he encouraged people to preserve the forest for the country property.

There were various principles and methods of propagation in Theravada Buddhism. Different disciples of the Buddha had got different aptitudes in propagation of the Buddha's teachings such as conducting themselves to be admired, Dhamma discussion, advising, question answering, and Dhamma teaching. In term of the principles and methods of Dhamma propagation, the Buddha used appropriate ways of which suitable to the circumstances i.e. Dhamma discussion, answering question, and regulations.

Phrakhruprasatphrommakhun (Hong Phrammapanyo) has used simple method to teach Buddhist followers with daily life principles of Dhamma

such as the five precepts, gratefulness, and right livelihood, etc. Even though he concerns with sacred objects, he has taught his followers to use the sacred objects in the right way; that is to encourage themselves with the five precepts, gratefulness, and so on. It can be said that on the method of Dhamma dissemination,

Phrakhruprasatphrommakhun (Hong Phrammapanyo) has emphasized on the five precepts and gratefulness, etc. He also preserves the forest for the next generation.

Keywords :principle and method of Buddhism propagation,

๑.บทนำ

พระสงฆ์สาวกคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำธรรมะอันเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า พระดำรัสที่พระพุทธเจ้าตรัสแก่พระอรหันต์สาวกในคราวที่ส่งออกไปเผยแผ่หลักธรรมครั้งแรกว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราพ้นแล้ว จากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ แม้พวกเธอก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ พวกเธอจงเที่ยวจาริก เพื่อประโยชน์

และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพ และมนุษย์”^๒ พระพุทธเจ้าได้มอบบทบาทสำคัญให้แก่พระสงฆ์ในการเผยแผ่พุทธศาสนา พระสงฆ์สาวกรุ่นแรกที่พระพุทธเจ้าส่งออกไปประกาศพระพุทธศาสนาล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ ทำให้การประกาศพระศาสนาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีผู้มีศรัทธาขอบวชและสมาทานเป็นอุบาสกอุบาสิกาเป็นจำนวนมาก

พระครูประสาทพรหมคุณ (หงษ์พรหมปญฺญ) แห่งวัดเพชรบุรี อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ เป็นพระมหาเถระที่เป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนทั้งในเขตจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดใกล้เคียงรวมถึงประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สาเหตุที่หลวงปู่หงษ์ เป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนนั้น ก็เพราะหลวงปู่เป็นพระสาวกที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นพระที่มีเมตตาสูงแก่ประชาชนทั่วไปไม่เลือกชั้นวรรณะ หลวงปู่ได้ช่วยเหลือประชาชนและคณะสงฆ์ในจังหวัดสุรินทร์อยู่เสมอมาทั้งในด้านการบริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณประโยชน์และการประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดี การสอนธรรมอันเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้ประชาชนนำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อความสุขของตนเอง

^๒วิมพา. (ไทย) ๔/๓๒/๑๔๐.

ครอบครัวยุคใหม่และความสงบร่มเย็นของสังคม
 หลักธรรมที่หลวงปู่เน้นให้นำไปประพฤติปฏิบัติ
 เพื่อความสุขและความร่มเย็นของชีวิตก็คือหลัก
 ของศีล ๕^๓ หลวงปู่จะเน้นอยู่เสมอให้ปฏิบัติ
 ตามหลัก ศีล ๕ เพราะศีล ๕ เป็นหลัก
 พื้นฐานในการดำเนินชีวิต

๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาประวัติชีวิต
 ปฏิปทาและบทรบราวุธ ของพระครู
 ประสาทพรหมคุณ (หงษ์พรหมปัญโญ)

๒.๒ เพื่อศึกษาหลักและวิธีการเผย
 แผ่พระพุทธศาสนาในคัมภีร์พุทธศาสนา
 เถรวาท

๒.๓ เพื่อศึกษาหลักและวิธีการเผย
 แผ่ของพระครูประสาทพรหมคุณ (หงษ์
 พรหมปัญโญ)

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง
 เอกสาร (Documentary Research) ซึ่งผู้วิจัย
 ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร
 ดังต่อไปนี้

^๓พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรม
 พุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**, (กรุงเทพมหานคร :
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๕),
 หน้า ๒๔๕.

๓.๑ ขั้นสำรวจ

เอกสารเป็นขั้นการสำรวจเอกสารต่าง ๆ คือ
 คัมภีร์พระไตรปิฎกทั้งฉบับภาษาบาลีและฉบับ
 ภาษาไทย คัมภีร์อรรถกถา ฎีกา รายงานการ
 วิจัย วิทยานิพนธ์ ตำราวารสารและเอกสารอื่น
 ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางกรอบแนวคิดในการ
 ดำเนินการวิจัย

๓.๒ ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย
 ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการบันทึกข้อมูล
 ดังนี้ คือ ย่อความให้ได้ใจความตรงตาม
 ความหมายของข้อความเดิม บันทึกโดยถอด
 ข้อความเป็นข้อความของผู้วิจัยเอง คัดลอก
 ข้อความเป็นข้อความของผู้วิจัยเอง คัดลอก
 ข้อความเป็นข้อความที่ผู้วิจัยต้องการอ้างอิงเพื่อ
 สนับสนุนความคิดของผู้วิจัย ข้อความที่เป็น
 พุทธพจน์ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก

๓.๓ ขั้นตรวจสอบ
 ความถูกต้องของข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว
 ก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเรียบร้อย
 แล้วจึงนำมาจัดเรียงลำดับก่อนและหลังเรียง
 ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำไปสู่ขั้นตอน
 การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๔ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์
 ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

๓.๕ ขั้นสรุปผล เมื่อวิเคราะห์
 ข้อมูลสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลที่ได้จาก
 วิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาสรุปเพื่อนำไปสู่
 ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

๓.๖ ชั้นเขียนรายงานการวิจัย
ผู้วิจัยได้เขียนรายงานการวิจัยตามกรอบที่
กำหนดไว้ ในคู่มือการทำวิทยานิพนธ์และสาร
นิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.สรุปผลการวิจัย

พระครูประสาทพรหมคุณ^๔ (หงษ์
พรหมปญโญ) เป็นพระมหาเถระที่มีจริยาวัตร
งดงาม ผู้นำความเจริญมาสู่ชนบท เป็นผู้
สงเคราะห์ประชาชนด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้
ที่ไปพึ่งบารมีท่านด้วยความเมตตา ในด้านคณะ
สงฆ์พระครูประสาทพรหมคุณได้เอาใจใส่ใน
กิจการคณะสงฆ์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาส
วัดเพชรบุรี อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์และ
เป็นอดีตเจ้าคณะตำบลทุ่งมน อำเภอปราสาท
จังหวัดสุรินทร์ ท่านได้ช่วยงานคณะสงฆ์ทั้งใน
ด้านการปกครอง พระในวัดและในตำบลที่
ปกครองด้วยความเรียบร้อย ในด้านการศึกษาได้
ส่งเสริมการศึกษาของคณะสงฆ์ด้วยการมอบ
ทุนการศึกษาให้แก่พระภิกษุสงฆ์ที่เรียนนันทกรรม
บาลีและพระภิกษุสงฆ์ที่เรียนในระดับอุดมศึกษา
ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตสุรินทร์ โดยการมอบทุนการศึกษาแก่
พระภิกษุสงฆ์ที่ศึกษาเล่าเรียนอยู่อย่างสม่ำเสมอ
นอกจากนี้ท่านยังให้การอุปถัมภ์โรงเรียนในเขต
อำเภอทุ่งมน อำเภอปราสาทโดยการมอบ
ทุนการศึกษาอยู่เสมอ พระครูประสาทพรหมคุณ
(หงษ์พรหมปญโญ) ให้การสงเคราะห์แก่
พุทธศาสนิกชนทั่วไปที่เดินทางไปกราบท่านที่วัด
โดยการสอนหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า การประพรมน้ำพุทธมนต์
อาบน้ำมนต์สำหรับผู้ที่มีความทุกข์ทางใจ
นอกจากการสงเคราะห์สังคมด้วยการ
อนุเคราะห์และสงเคราะห์ในด้านต่างๆแล้ว งาน
สังคมสงเคราะห์ที่เป็นงานที่โดดเด่นของพระครู
ประสาทพรหมคุณคือการร่วมกับกรมป่าไม้
อนุรักษ์ป่า โดยท่านได้ร่วมอนุรักษ์ป่าตั้งแต่ปี
๒๕๒๖ โดยเฉพาะป่าสงวนแห่งชาติ “ป่ากำไส
จาน” พื้นที่ประมาณ ๑๕,๖๐๐ ไร่ ครอบคลุม
พื้นที่ ๒ ตำบล คือ ตำบลทุ่งมนและตำบลสมุด
โดยพิจารณาเห็นว่าถ้าไม่รักษาป่านี้ไว้ อนาคต
จะไม่มีพื้นที่ป่าและสัตว์ป่าอาศัย ท่านจึงริเริ่ม
จ้างแรงงานท้องถิ่น สร้างลวดหนาม และได้นำ
หินซึ่งมีอยู่ทั่วไปในพื้นที่ให้นำหินมากองเรียงเป็น
แถวล้อมรอบพื้นที่ป่าที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์
ได้มอบเงินจำนวนหนึ่งให้กับราษฎรให้ช่วยฟื้นฟู
สภาพป่าโดยให้ปลูกป่าทดแทนในวันสำคัญ

^๔ยุทธนันต์ ประวงษ์, อธิ มงคล บารมี
หลวงปู่หงษ์พรหมปญโญ,(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
สีไทย,๒๕๔๕),หน้า ๗.

ต่างๆ ทำให้สภาพปากกลับคืนความอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง เรียกปาแห่งนี้ว่า “ปาประกายเพชร” มีพื้นที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่ พระครูประสาทพรหมคุณ (หงษ์พรหมปญโญ) เป็นพระมหาเถระที่มีบุคลิกภาพประกอบด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มีเมตตาอยู่เสมอ ซึ่งเป็นที่ประทับใจของพุทธบริษัทที่พบเห็นหรือได้สนทนากับท่าน มีปฏิปทานักน้อย สันโดษ มีความเมตตาทั้งต่อมนุษย์และสัตว์เดรัจฉาน หลวงปู่หงส์ ท่านเป็นพระที่เน้นการพัฒนาสังคมทั้งด้านจิตใจและด้านวัตถุ ท่านเป็นพระที่อยู่ตามอัตภาพไม่ต้องใช้จ่ายอะไรมาก แต่ที่ต้องจ่ายคือจ่ายเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ที่ท่านเน้นมากคือการรักษาศีล ๕ และการปลูกป่า การขุดสระ และการปล่อยชีวิตสัตว์

พระพุทธเจ้าทรงใช้รูปแบบและวิธีการเผยแผ่ที่หลากหลาย เพื่อให้หลักธรรมของพระองค์เข้าถึงจิตใจของประชาชนได้ โดยรูปแบบวิธีที่พระองค์ใช้มีดังนี้^๕ ๑) วิเคราะห์ผู้ฟัง พระองค์จะทรงศึกษาและเลือกบุคคลอย่างละเอียด จะเห็นได้จากพุทธกิจที่ทรงใช้ ๒) กำหนดรู้บริบทของผู้ฟัง พระพุทธองค์จะทรงกำหนดรู้ถึงคุณลักษณะภูมิหลังของผู้ฟัง เช่น

เพศ วัย ฐานะ ความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม ชุมชน จารีต ประเพณี อุปนิสัย ระดับสติปัญญา เป็นต้น ๓) กำหนดเนื้อหาสาระที่จะทรงใช้สอน ขึ้นตอนการเลือกธรรมที่จะนำมาสอนนั้นนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าผู้ฟังย่อมมีความพร้อม มีคุณสมบัติบริบททางสังคมที่ต่างกัน มีอินทรีย์ที่แก่กล้าต่างกัน ๔) รูปแบบการนำเสนอ พระพุทธเจ้าทรงมีรูปแบบในการสอนมากมาย เช่น การสนทนา การบรรยาย และการตอบปัญหา เป็นต้น ๕) วิธีการนำเสนอ พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น บางครั้งทรงใช้วิธียกอุปมาขึ้นเปรียบเทียบ บางครั้งใช้วิธีตอบปัญหา บางครั้งใช้วิธีเล่านิทานประกอบ เป็นต้น ๖) ลดส่วนที่เกินเพิ่มส่วนที่พร่อง การแสดงธรรมของพระพุทธเจ้ามุ่งประโยชน์เกื้อกูลและประโยชน์ต่อชาวโลกโดยอาศัยพระกรุณาธิคุณเป็นที่ตั้ง ๘) การประเมินผล พระพุทธองค์ทรงใช้วิธีการประเมินผลในการแสดงธรรมทุกครั้งเมื่อจบการแสดงธรรมเทศนาแล้วจะเกิดคำว่า อัมมาภิสมโย คือ การได้บรรลุธรรมตามเหตุและปัจจัยส่วนคนที่อยู่ในที่ประชุมนั้นก็จักสามารถบรรลุคุณธรรมมากน้อยต่างกันไป

หลักธรรมที่พระครูประสาทพรหมคุณ (หงส์ พรหมปญโญ) ใช้ในการเผยแผ่

^๕พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธวิธีในการสอน พิมพ์ครั้งที่ ๖ (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๒.

พระพุทธศาสนาคือหลักศีล ๕ ท่านสอน
ประชาชนที่ไปกราบขอพรจากท่านอยู่เสมอว่า
ทุกคนต้องมีศีล ๕ แม้จะได้วัตถุมงคลของท่านไป
แต่ถ้าไม่มีศีล ๕ ไม่มีคุณธรรม วัตถุมงคลของ
ท่านก็ไม่มีอานุภาพอะไร แต่ถ้ามีศีล ๕ มี
คุณธรรมแล้ว ชีวิตจะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง

๕. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ชีวิตและบทบาทการ
เผยแผ่ธรรมของพระครูประสาทพรหมคุณ(หงษ์
พรหมปญโญ) วัดเพชรบุรี อำเภอบราสา
จังหวัดสุรินทร์” ทำให้ทราบปฏิปทาและบทบาท

ของพระครูประสาทพรหมคุณ ในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา นั้น แม้พระครูประสาทพรหม
คุณ จะไม่ใช่พระนักเทศน์เหมือนพระนักเทศน์
ทั่วไป แต่พระครูประสาทพรหมคุณ เป็นพระนัก
เผยแผ่ เป็นพระนักปฏิบัติ หลักธรรมในการเผย
แผ่ของท่านคือหลักศีล ๕ ตลอดชีวิตการเป็น
สงฆ์เป็นพุทธสาวกของพระพุทธเจ้า ท่านสอน
และชี้แนะพุทธศาสนิกชนให้มีศีล ๕ ให้ประพฤติ
ปฏิบัติในหลักศีล ๕ เพราะศีล ๕ เป็นพื้นฐาน
ของการดำเนินชีวิต เป็นหลักธรรมที่สามารถ
ปฏิบัติได้และทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้าได้

บรรณานุกรม

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). พุทธวิธีในการสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวายจำกัด,
๒๕๕๖.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. ก ร ง เท พ ม ห า น ค ร :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

ยุทธรินทร์ ประวงษ์. อิทธิ มงคล บารมี หลวงปู่หงษ์พรหมปญโญ. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์ สี
ไทย, ๒๕๔๕.